

**Retragerea trupelor NATO din Afganistan.
Reflectarea în presa internațională
(Withdrawal of OTAN troops from Afghanistan.
Coverage in the international press)**

Doru TOMPEA

The withdrawal from Afghanistan was extremely important, both through information provided by field correspondents, those who provided details of these "on-the-spot" withdrawals, and the often highly "filtered" positioning of conflicting camps, and through the analyses carried out by the most prestigious media entities on the evolution of this historical retreat, causes, criteria, deployments of force, effects, local, regional, international perspectives. We have turned to prestigious international press trusts, both at the source and in the International Press Bulletins (Journal), written and translated by the RADOR Press Agency, which has provided a credible and serious platform for public information on a complex conflict zone and contradictory. I, thus, accessed information provided by prestigious BBC, Fox News, Euro News, RAI, CNN, Deutsche Welle, TV France, and news agencies such as Reuters, Associated Press, France Press, TASS, ANSA, AIR NOVOSTI, as well as press stations - New York Times, Washington Post, Times, Le Monde, Corriere della Serra, La Stampa, La Libre Belgique, Foreign Affairs, Guardian, Diario de Noticias, Tribune de Geneve, Telegraph, Wall Street Journal, Nezavisimaya Gazeta, Russia Today - try to mirror political, ideological, geostrategic positions to the evolution of the events in our analysis.

Key words: *ideological, media, press, withdrawal*

Introducere

Reflectarea mediatică a retragerii din Afganistan a trupelor Coaliției a fost extrem de importantă, atât prin informațiile livrate de corespondenții de presă, care au oferit detalii ale acestei retrageri „de la fața locului”, cât și prin analizele efectuate de cele mai prestigioase entități media asupra evoluției acestei retrageri istorice, sub diferite aspecte: cauze, criterii, desfășurări de forțe, consecințe, perspective locale, regionale, internaționale. În prezentul studiu, voi realiza o scurtă trecere în revistă a modului în care a fost gestionată mediatic retragerea din Afganistan a Coaliției occidentale.

În realizarea demersului meu, am urmărit atât prestigioase posturi de televiziunea (*BBC, Fox News, Euro News, RAI, CNN, Deutsche Welle, TV France*), agenții de presă (*Reuters, Associated Press, France Press, TASS, ANSA, AIR NOVOSTI*) precum și portalurile unor publicații (*New York Times, Washington Post, Times, Le Monde, Corriere della Sera, La Stampa, La Libre Belgique, Foreign Affairs, Guardian, Diario de Noticias, Tribune de Geneve, Telegraph, Wall Street Journal, Nezavisimaya Gazeta, Rusia Today*), încercând să prezint în oglindă poziționările politice și ideologice față de evoluția evenimentelor supuse analizei noastre. De asemenea, am accesat și revistele presei internaționale redactate și traduse de Agenția de Presă RADOR, care a asigurat o platformă credibilă și serioasă de informare publică.

Retragerea occidentalilor și revenirea talibanilor la guvernare

În 1998, talibanii controlau aproape 90% din Afganistan. Numai Pakistanul, Arabia Saudită și Emiratele Arabe Unite au recunoscut guvernul taliban în țară, sub dominația căruia crima și adulterul erau pedepsite cu moartea, execuțiile publice fiind deseori puse în aplicare la scurt timp după sentință. Potrivit ONU, talibanii au comis cel puțin 15 masacre împotriva populației civile între 1995 și 2001, violențe comise adesea împreună cu luptătorii din al-Qaeda. Este de prisos să mai amintim despre absența drepturilor femeilor și despre crimele politice săvârșite de către talibani.

În primăvara anului 2001, în timpul unei vizite la Parlamentul European de la Bruxelles, cel mai important nume al rezistenței împotriva talibanilor, mujahedinul Ahmad

Shah Massoud, supranumit și „Leul din Panjshir”, a cerut ajutor comunității internaționale pentru Afganistan, criticând talibanii și al-Qaeda. Pe 9 septembrie 2001, el va fi ucis de către doi teroriști tunisieni. La două zile după asasinarea lui Massoud, pe 9 septembrie 2011, al-Qaeda, aliată cu talibanii, a comis atacurile asupra World Trade Center din New York și a Pentagonului din Washington.

Au urma două decenii de prezență a Coaliției statelor occidentale pentru anihilarea al-Qaeda și a talibanilor care au susținut această mișcare. Însă, a venit și momentul retragerii.

NATO a anunțat pe 29 aprilie 2021 începerea retragerii trupelor sale iar Președintele SUA, Joe Biden, a fixat data de 11 septembrie 2021 ca limită a retragerii, tocmai la împlinirea a douăzeci de ani de la atentatele al-Qaida asupra Americii¹. În SUA s-ar fi dorit ca retragerea să fie efectuată până la data de 4 iulie, sărbătoarea națională care marchează Independența Americii. După plecarea tuturor soldaților americani și ai NATO de la baza aeriană din Bagram, pe 2 iulie 2021, putătoarea de cuvânt a Casei Albe, Jen Psaki, a declarat că până la sfârșitul lunii august se va termina retragerea, guvernul afgan umând să protejeze capitala Kabul. În aceeași zi, Președintele Biden declara: „afganii vor trebui să se grăbească... căci americanii mai pot oferi un oarecare sprijin aerian, doar că afganii trebuie să facă asta singuri, împreună cu forțele aeriene de care dispun”. S-a vehiculat și un plan de evacuare a ambasadei SUA și a cetățenilor americani, detaliile acestuia fiind secrete tocmai pentru o coordonare adecvată, „astfel încât tranziția să aibă loc fără incidente și lăsând forțele de securitate afgane pe cele mai bune poziții posibile”².

Presa internațională readuce în memoria publică faptul că Administrația Trump și insurgenții islamiști au semnat un „acord pentru a readuce pacea în Afganistan” în februarie 2020 la Doha, în Qatar, cu termen final al retragerii în aprilie: Ulterior, talibanii au acuzat SUA de încălcarea acordului, justificând progresul rapid al forțelor talibane, inclusiv preluarea posturilor de frontieră strategice³. A urmat o întâlnire între talibani și reprezentanții guvernului afgan pe 17 iulie 2021. Cele două tabere „s-au pus de acord pe deplin” să încerce „să evite victimele civile”. Conform mediatorului qatariot, șeful talibanilor declara că rămâne „hotărât pentru o dezvoltare politică” fără a conta pe străini: „să ne rezolvăm problemele între noi (afganii) și să ne salvăm patria de criza care domină”. Hibatullah Akhundzada declara că, „în ciuda întăririi și victoriilor militare... ramânem deciziși pentru o rezolvare politică”. Acesta promitea angajamente ale viitorului „Emirat Islamic”, cu sediul la Kabul⁴.

În urma negocierilor de la Doha, talibanii și-au început ofensiva, controlând 160 din cele 407 provincii, inclusiv centre urbane⁵. Nici măcar cele trei zile de sărbătoare musulmană a sacrificiului nu au constituit un argument pentru încetarea focului. Talibanii au avansat în vestitele zone rurale ale țării spre importante posturi de frontieră cu Turkmenistanul, Tadjikistanul și Pakistanul. Purtătorul de cuvânt al talibanilor, Zabihullah Mujahid, declara că

¹***, „Afghanistan: les troupes US et de l'Otan ont quitté la base aérienne de Bagram”, în *La libre*, 2.07.2021, disponibil la

<https://www.lalibre.be/international/moyen-orient/afghanistan-les-troupes-us-et-de-l-otan-ont-quitte-la-base-aerienne-de-bagram-60deae707b50a6318d1163ec>, accesat la data de 25.02.2022

²***, „U.S. Steps Up Planning for Emergency Afghan Evacuation”, în *The Wall Street Journal*, 02.07.2021, disponibil la https://www.wsj.com/articles/u-s-shuts-down-bagram-air-base-as-afghanistan-pullout-speeds-up-11625221544?mod=politics_lead_pos2, accesat la data de 25.02.2022

³ Jean-Pierre Filiu, „L'Afghanistan va-t-il redevenir un sanctuaire du jihadisme international?”, în *Le Monde*, 25.07.2021, disponibil la <https://www.lemonde.fr/blog/filiu/2021/07/25/lafghanistan-va-t-il-redevenir-un-sanctuaire-du-jihadisme-international/>, accesat la 25.02.2022

⁴***, „Afghanistan : fin d'un cycle de pourparlers à Doha, sans accord de cessez-le-feu”, în *France 24*, în data de 18.07.2021, disponibil la <https://www.france24.com/fr/moyen-orient/20210718-afghanistan-fin-d-un-cycle-de-pourparlers-a-doha-sans-accord-de-cessez-le-feu>, accesat la data de 25.02.2022

⁵ Haber Merkezi, „Taliban ile Afgan hükümeti anlaştı: Müzakereler hızlandırılacak”, în *Jeni Safak*, 19.07.2021, disponibil la <https://www.yenisafak.com/dunya/taliban-ile-afgan-hukumeti-anlasti-muzakereler-hizlandirilacak-3663562>, accesat la data de 25.02.2022

90% din granițele țării erau sub controlul lor, fără a oferi detalii verificabile. Guvernul afgan și Șeful Statului Major al armatei SUA, generalul Mark Miley, estimau că talibanii controlează „aproximativ jumătate” din districtele afgane, dar nici un oraș mare⁶.

Președintele afgan declara pe 2 august 2021 că decizia SUA de a se retrage a generat o degradare a situației militare din Afganistan, acuzând Casa Albă că a „făcut presiuni” pentru „distrugerea Republicii” și „legitimarea” talibanilor, negociind cu ei direct la Doha, ceea ce a dus la începutul anului 2020 la acordul de retragere a tuturor trupelor străine din Afganistan⁷.

Începând cu 15 august 2021, sursele militare preluate de presă informează cucerirea orașului Jalalabad din estul Afganistanului. În același timp, a început intrarea talibanilor în Kabul. Armata afgană fuge în Uzbekistan și Tadjikistan, SUA își retrag trupele iar Președintele Ashraf Ghani părăsește țara. Episodul Kabul este prezentat de presa internațională ca Saigon 2.0. Începe destrămarea unei iluzii, concomitent cu marcarea neputinței europene și a NATO. În SUA, Trump cere dimisia lui Biden pentru proasta gestionare a retragerii, iar China și Rusia folosesc Afganistanul în disputa geopolitică cu SUA.

În contextul avansului talibanilor, pe fondul retragerii trupelor NATO și ale SUA, șeful Comandamentului Central al SUA, generalul Kenneth Meckenzie, a declarat, pe 26 iulie 2021, că armata americană va continua raidurile aeriene în sprijinul trupelor afgane, fără a preciza dacă ele vor persista după încheierea oficială a misiunii. Zona de referință era Kandahar. El mai preciza faptul că președintele afgan, Ashraf Ghani, are un plan bun de a-și concentra forțele împotriva talibanilor și de a apăra zonele cheie împotriva militanților⁸.

Presa internațională titra că ofensiva generalizată a talibanilor cuprinde o dublă încheiere a guvernului afgan, prin preluarea controlului asupra posturilor de frontieră, dar și prin asediul capitalelor provinciilor. La acestea, se adăuga o strategie de preluare a controlului asupra principalelor zone de producere a opiului, îndeosebi a provinciei Helmand, cu capitala la Lashkar Gah.

Publicația *Le Monde* constata coerența strategiei insurecției islamiste: pe de o parte, ocuparea fronturilor cu Pakistanul care le permitea talibanilor să controleze integral traficul și să adune taxe substanțiale; pe de altă parte, bunurile mobilizate de guvernul afgan erau slăbite de resursele principale⁹.

Gestionarea mediatică a operațiunii

Iată cum s-a gestionat mediatic retragerea trupelor occidentale și revenirea talibanilor la Kabul. În prima conferință de presă a talibanilor după preluarea controlului, susținută la Kabul, purtătorul de cuvânt al acestora, Zabihullah Mujahid, a început cu recitarea unor versete din *Coran*. Iată câteva din declarații sintetizate de *La Stampa-Hadia*, în ediția din 17 august 2021: „Acesta este un moment de mândrie pentru întreaga națiune ... după 20 de ani de lupte, am eliberat Afganistanul și i-am alungat pe străini... Vrem să ne asigurăm că Afganistanul nu mai este un câmp de luptă, nu vom amenința nici o țară... securitatea ambasadelor străine va fi garantată... Vom respecta drepturile femeilor în cadrul Shariei. Femeile vor putea avea activității în diferite sectoare și domenii, cum ar fi educația și

---

⁶ *** „90% des frontières afghanes contrôlées par les talibans? «Un mensonge total» selon Kaboul”, în *Le Vif*, 23.07.2021, disponibil la <https://www.levif.be/actualite/international/90-des-frontieres-afghanes-controlees-par-les-talibans-un-mensonge-total-selon-kaboul/article-news-1450479.html>, accesat la data de 25.02.2022

⁷ *** „Le président afghan Ashraf Ghani déplore le "brusque" retrait des États-Unis”, în *France 24*, disponibil la <https://www.france24.com/fr/asia-pacifique/20210802-le-président-afghan-ashraf-ghani-déplore-le-brusque-retrait-des-états-unis>, accesat la data de 25.02.2022

⁸ BBC 26.07.2021

⁹ Jean-Pierre Filiu, „Les talibans lancent la bataille pour l’opium en Afghanistan”, în *Le Monde*, 8.08.2021, disponibil la <https://www.lemonde.fr/blog/filiu/2021/08/08/les-talibans-lancent-la-bataille-pour-lopium-en-afghanistan/>, accesat la data de 25.02.2022

sistemul de sănătate, vor lucra cot la cot cu noi. Dacă comunitatea internațională este îngrijorată, noi dăm asigurări că nu va exista nicio discriminare, în limitele Shariei. Femeile noastre sunt musulmane și, prin urmare, vor fi fericite să trăiască în cadrul Shariei... Femeile vor avea dreptul să lucreze și să primească educație până la nivel universitar... Vom avea o presă corespunzătoare cadrului nostru cultural. Mass-media private își pot continua activitatea cu unele solicitări: islamul este o valoare foarte importantă... Mass-media nu trebuie să fie în conflict cu aceasta... trebuie să fie imparțiale, ne pot critica munca pentru a ne putea îmbunătăți... nu trebuie să meargă împotriva unității naționale... Afganistanul nu va mai fi centrul cultivării macului de opiu sau al traficului de droguri”¹⁰.

Considerat de mulți critici ca principal vinovat pentru haosul din Afganistan, Joe Biden și-a motivat deciziile după o perioadă de tăcere. Pe 17 august 2021, *Euronews* titra: „Biden își justifică decizia privind retragerea trupelor americane din Afganistan”. Iată ce a declarat Biden: „Îmi susțin decizia. După 20 de ani, am învățat pe propria-mi piele că nu există niciodată un moment bun pentru a retrage forțele SUA. De aceea noi eram încă acolo. Trebuia să învingem al-Qaeda, nu să construim o națiune... Adevărul este că acest lucru s-a întâmplat mai rapid decât am prevăzut... Liderii politici afgani s-au predat și au fugit din țară. Armata afgană s-a prăbușit fără să încerce să lupte... Alegerea pe care o avem era să continuăm acordul negociat de Donald Trump cu talibanii sau să revenim la luptă”¹¹. În publicația belgiană *Le Soir* apărea următoarea declarație: „Misiunea noastră în Afganistan a fost retrasă deoarece Afganistanul a căzut mai rapid decât s-a prevăzut... Sunt profund întristat de situație, dar nu regret... Forțele americane nu pot și nu ar trebui să ducă un război și să moară într-un război în care forțele afgane nu au voința de a lupta pentru ele însele”¹².

În timp ce Biden nu regreta nimic, din partea aliaților au apărut criticile. Angela Merkel recunoaște că „a fost o evaluare greșită, nu a Germaniei, ci o evaluare greșită comună... Nu am reușit să realizăm ceea ce ne-am propus”. Boris Johnson a propus o „întâlnire virtuală”, iar Emmanuel Macron a solicitat o abordare unită. Consiliul de Securitate al ONU a solicitat „încetarea imediată a tuturor ostilităților din Afganistan și înființarea prin negocieri a unui guvern unit, reprezentativ și cu participarea deplină, echitabilă și semnificativă a femeilor”¹³.

Criticile au venit și din partea unor puteri din afara NATO. Într-un editorial publicat în *Folha*, S. Paolo analizează, în paradigma „realpolitik”, consecințele cuceririi vertiginoase a Afganistanului de către talibani, punând la îndoială deciziile SUA față de această țară, în condițiile în care obiectivele de acum 20 ani – alungarea rețelei teroriste al-Qaeda și uciderea lui Osama bin Laden – au fost bifate. Aliații au rămas în Afganistan, iar cinci administrații a trei președinți americani s-au ocupat de dilema rămânerii în Afganistan, care a costat 2 trilioane de dolari și 170 000 vieți¹⁴.

¹⁰ *** „La prima conferenza stampa dei taleban: non ci vendicheremo con nessuno. I diritti delle donne saranno tutelati dalla Sharia”, în *La Stampa*, 18.08.2021, disponibil la <https://www.lastampa.it/esteri/2021/08/17/news/taleban-prove-di-dialogo-con-il-mondo-donne-istruite-e-no-al-burqa-1.40607592/>, accesat la data de 25.02.2022

¹¹ Eloisa Covelli, „Afghanistan: Biden rivendica il ritiro delle truppe Usa”, în *Euronews*, 17.08.2021, disponibil la <https://it.euronews.com/2021/08/17/afghanistan-biden-rivendica-il-ritiro-delle-truppe-usa>, accesat la data de 25.02.2022

¹² *** „Afghanistan: Biden «ne regrette rien», la communauté internationale s’apprête à réagir”, în *Le Soir*, 17.08.2021, disponibil la <https://www.lesoir.be/389770/article/2021-08-17/afghanistan-biden-ne-regrette-rien-la-communaute-internationale-sapprete-reagir>, accesat la data de 25.02.2022

¹³ *** „Afghanistan: Biden «ne regrette rien», la communauté internationale s’apprête à réagir”, în *Le Soir*, 17.08.2021, disponibil la <https://www.lesoir.be/389770/article/2021-08-17/afghanistan-biden-ne-regrette-rien-la-communaute-internationale-sapprete-reagir>, accesat la data de 25.02.2022

¹⁴ S. Paolo, „Biden foi imprudente ao executar retirada do Afeganistão e insensível ante caos”, în *Folha*, 16.08.2021, disponibil la <https://www1.folha.uol.com.br/opiniao/2021/08/fantasia-desfeita.shtm1>, accesat la data de 25.02.2022

La Libre Belgique arăta critica venită din partea Chinei, care condamnă „teribila dezordine” lăsată de Statele Unite în Afganistan, securitatea regiunii de frontieră Xinjiang (nord-est) fiind amenințată în contextul în care locuitorii uiguri vor găsi refugiu și sprijin din partea talibanilor¹⁵. La câteva ore de la momentul preluării puterii de către talibani, ministrul de Externe chinez declara că Beijingul se pregătește pentru „o colaborare prietenoasă cu Afganistanul”. Motivul: elementele rare aflate în solul Afganistanului, în valoare de trei trilioane dolari. Beijingul a folosit acest atu în rozboiul comercial cu SUA, având în vedere că SUA importă 80% din aceste produse din China¹⁶.

Retragerea din Afganistan a iritat Marea Britanie, a doua furnizoare de trupe. Parlamentul Britanic a fost imperativ cu Boris Johnson, pe care l-a chemat din vacanță să răspundă întrebărilor legate de poziția față de Biden. Johnson a anunțat că Marea Britanie va primi 5 000 afgani din ținta finală de 20 000 imigrați. Generalii britanici au criticat politica americană încă de pe vremea lui Trump, cerând organizarea unor forțe de stabilizare după retragerea SUA, idee fără ecou în rândul aliaților¹⁷.

Pe 19 iulie 2021, publicația turcă *Yeni Şafak* prezenta o analiză a consecințelor încheierii misiunii NATO, arătând că Turcia va păstra peste 500 militari care să asigure securitatea Aeroportului din Kabul alături de militari britanici și americani, până la data de 11 septembrie. De asemenea, se arăta că, în cadrul UE, nu s-a deschis un dialog pe tema „migrației, existând pericolul că, în lipsa unor măsuri, să se repete situația din 1992-1996, când un mare val de migrați format din milioane de afgani s-au refugiat în Iran și Pakistan... Turcia se află în poziția de destinație principală a celor care vor veni prin Iran”¹⁸. Pe 20 iulie 2021, Președintele Recep Tayyip Erdoğan a spus: „În regiune sunt prezente 3 autorități: NATO, Statele Unite ale Americii și Turcia. În acest moment, Statele Unite au decis să se retragă. Dar au dorit ca noi să asigurăm funcționarea Aeroportului de la Kabul, lucru pe care îl făceam deja de 20 de ani. În acest moment, suntem de acord, dar, bineînțeles, avem niște condiții pentru SUA. Prima condiție, din punct de vedere diplomatic, este ca Statele Unite trebuie să ne fie alături. A doua condiție, din punct de vedere logistic, este să-și mobilizeze toate posibilitățile. Vor transfera Turciei toată puterea pe care o au. În cadrul acestui proces vor exista mari dificultăți financiare. Iar a treia condiție, Statele Unite vor oferi sprijinul necesar Turciei în această problemă. Dacă aceste condiții vor fi acceptate, ne gândim să asigurăm funcționarea Aeroportului de la Kabul”. Erdoğan a declarat că talibanii sunt deranjați și a adăugat: „Așa cum au existat discuții între talibani și SUA și noi vom discuta despre acest proces. În orice caz, talibanii ar trebui să poarte aceste discuții cu Turcia fără a avea vreo problemă. Există un proces care își are originea în negocierile de la Doha. Ne gândim că vom valorifica cum trebuie acest proces”¹⁹.

O analiză a poziționării Turciei față de Afganistan a fost prezentată în publicația *Türkiye* din 23 iulie 2021. Specialiștii considerau că „Ankara își face bine calculele. A fi pe teren în Afganistan este foarte important pentru geopolitica Asiei”. Profesorul Ahmet Uysal,

¹⁵ *** „Afghanistan: la Chine fustige la "terrible pagaille" laissée par les Etats-Unis”, în *La Libre*, 17.08.2021, disponibil la <https://www.lalibre.be/international/asia/2021/08/17/afghanistan-la-chine-fustige-la-terrible-pagaille-laissee-par-les-etats-unis-72HN55ICWRB4VELUQ57HYDP2SM/>, accesat la data de 25.02.2022

¹⁶ *** „Αφγανιστάν: Το μυστικό των 3 τρις. δολαρίων πίσω από τη «φιλία» της Κίνας με τους Ταλιμπάν”, în *Money Review*, 17.08.2021, disponibil la <https://www.moneyreview.gr/business-and-finance/43543/afghanistan-to-mystiko-ton-3-tris-dolarion-piso-apo-ti-filia-tis-kinas-me-toys-talimpan/>, accesat la data de 25.02.2022

¹⁷ Mark Lnadler, „ Biden Rattles U.K. With His Afghanistan Policy”, în *The New York Times*, 18.08.2021, disponibil la <https://www.nytimes.com/2021/08/18/world/europe/britain-afghanistan-johnson-biden.html>, accesat la data de 25.02.2022

¹⁸ Kiymet Sezer, „AB Afgan göçüne hazır olmalı”, în *Yeni Safak*, 19.08.2021, disponibil la <https://www.yenisafak.com/dunya/ab-afgan-gocune-hazir-olmali-3663549>, accesat la data de 25.02.2022

¹⁹ Son Güncelleme, „Erdoğan: Afganistan konusunda ABD'ye 3 şartımız var”, în *Türkiye*, 20.07.2021, disponibil la <https://www.turkiyegazetesi.com.tr/gundem/797152.aspx>, accesat la data de 25.02.2022

președinte ORSAM (Centru pentru Studiarea Orientului Mijlociu-n.trad.) a declarat: Afganistanul este o țară-soră. O țară cu care avem legături istorice puternice, cu paștii, cu uzbekii și cu celelalte grupări etnice. Cu sau fără SUA este imposibil ca noi să ignorăm Afganistanul. Și în timpul ocupației sovietice, și în timpul ocupației SUA, Turcia a jucat un rol foarte constructiv în Afganistan. Astăzi, Statele Unite pleacă din Afganistan după ce au distrus-o, exact așa cum au făcut și sovieticii. Oricum SUA nu doresc ordine în lumea musulmană. În legătură cu acest lucru, Irakul și Somalia sunt cele mai bune exemple. Nu putem lăsa aceste teritorii așa cum sunt acum, spunând doar că au fost distruse de americani. În acest moment, talibanii sunt un actor principal în Afganistan. Însă toată lumea știe că talibanii nu pot administra țara. Deci, Turcia trebuie să conducă acest proces discutând cu talibanii și cu țările care-i sprijină pe talibani. Cred că Turcia și-a făcut bine calculele. Turcia are puterea de a analiza toate aceste situații. Afganistanul nu este o țară pe care nu o cunoaștem. Este un loc căruia îi acordăm o mare importanță, un loc foarte important. Este situat într-un punct-cheie din centrul Asiei. Turcia își face propriile calcule. Va avea succes și în Afganistan. Pe de altă parte, planul SUA în Afganistan este planul haosului. Iar pe de altă parte intenționează să împiedice China. Cred că au un plan care să împiedice Proiectul Centura și Drumul. Turcia trebuie să fie foarte atentă pentru a nu cădea în plasa haosului. Cooperarea dintre Turcia, Pakistan și China, în special ar putea aduce ordinea în Afganistan”. Profesorul Bilal Sambur arată următoarele: „Turcia nu este o țară străină pentru Afganistan. Turcia are legături religioase, istorice și sociale cu Afganistanul, încă din anii 1920. De aproximativ 20 de ani, sub umbrela NATO, militarii turci desfășoară activități în domeniul ajutoarelor umanitare și al infrastructurii în Afganistan. De asemenea, în Afganistan mai sunt prezenți și Pakistanul, China și Iranul. Ar trebui explicat bine că prezența militară a Turciei în Afganistan nu înseamnă a fi jandarmul SUA sau al NATO. Trebuie multă atenție pentru a nu naște o astfel de percepție. În fața Turciei se află un drum foarte riscant. Dar fiind prezentă cu trupe în Afganistan, poarta Asiei, prezentă ca un actor pe teren, face un pas important pentru a-și apăra interesele în geopolitica Asiei. În Afganistan, unde securitatea a devenit cea mai mare problemă, nu există niciun plan post-retragerea SUA și NATO. Occidentul este serios preocupat de întrebări legate de modul în care guvernul afgan se va opune talibanilor, dacă va rezista sau nu, dacă securitatea Aeroportului Internațional Hamid Karzai de la Kabul va fi sau nu asigurată”²⁰.

Retragerea din Afganistan a fost însoțită și de atentate, realizate de gruparea teroristă ISIS-K. Iată cum a reflectat presa aceste evenimente. Pe 26 august 2021, *Rai News* relatează: „Cel puțin unsprezece victime și trei pușcași marini americani răniți: acesta este bilanțul difuzat până acum de media internațională al exploziei care a avut loc joi pe aeroportul din Kabul, cauzată, pare-se, de un atac kamikaze”. Agenția *Reuters*, citând un purtător de cuvânt al talibanilor, anunța că ar exista cel puțin 13 victime, printre care s-ar afla și copii. Purtătorul de cuvânt spune că și în rândul talibanilor ar exista răniți. Zaki Daryabi, editorul portalului de investigații afgan *Etilaatroz*, a raportat pe profilul său de Twitter că o a doua explozie s-a înregistrat în apropierea aeroportului din Kabul.

Cu câteva ore mai devreme, au existat momente de panică la bordul unei aeronave italiene C130, după ce talibanii au tras focuri de mitraliere pentru a dispersa mulțimea. Pilotul a efectuat manevre pentru a evita intrarea pe linia de foc. Potrivit surselor, un pick-up afgan echipat cu mitraliere și aflat de parte de pistă a tras în aer câteva focuri de mitralieră de calibru 14,5 cu scopul de a dispersa mulțimea²¹.

²⁰ Selçuk Böke, „Türkiye, Afganistan hesabını iyi yapıyor”, în *Türkiye*, 23.07.2021, disponibil la <https://www.turkiyegazetesi.com.tr/dunya/797410.aspx>, accesat la data de 25.02.2022

²¹ *** „Afghanistan, terrore all'aeroporto di Kabul. Esplosioni: decine di morti e feriti”, în *Rai News*, 26.08.2021, disponibil la <https://www.rainews.it/dl/rainews/articoli/Afghanistan-attentato-suicida-e-sparatoria->

Cotidianul *Il Sole* reda un interviu în care Secretarul general al NATO, Jens Stoltenberg, definea situația din Afganistan ca „o tragedie”: „Poporul afgan trăiește o adevărată tragedie. Și este îngrozitor faptul că este pus în pericol progresul social realizat în ultimii ani. În același timp, cred că e important să înțelegem că NATO rămâne o alianță foarte puternică... În ultimii douăzeci de ani, am reușit să împiedicăm ca Afganistanul să devină un refugiu sigur pentru terorismul internațional. Indiferent de ceea ce se întâmplă în țară, America de Nord și Europa trebuie să rămână unite întrucât ne confruntăm cu o schimbare a echilibrului puterii la nivel global, în urma unei Rusii mai agresive și a ascensiunii Chinei. Alegerea de a părăsi Afganistanul a fost dificilă, însă nu modifică angajamentul aliaților de a se apăra reciproc, nu schimbă necesitatea ca America de Nord și Europa să rămână unite și nici nu schimbă utilitatea articolului 5... De ceva timp, aliații au decis să crească cheltuielile militare aducându-le la 2% din PIB-ul la nivel național. Aceasta este o condiție prealabilă pentru o apărare mai puternică a Europei. Acestea fiind spuse, este greșit să gândești că Europa se poate apăra fără Statele Unite, sau fără NATO. Uniunea Europeană nu va putea niciodată să apere Europa. În parte, din motive financiare: 80% din cheltuielile militare NATO provin din țări terțe. În parte din motive geografice, Norvegia în nord, Turcia în sud, Canada, Statele Unite și Regatul Unit în vest contribuie la apărarea Europei. Prin urmare, avem nevoie de o legătură transatlantică pentru o apărare credibilă a Europei. Aș adăuga, de asemenea, că orice încercare de a slăbi legătura transatlantică nu numai că ar slăbi NATO, ci ar divide Europa²².

Președintele Joe Biden a respins criticile privind retragerea trupelor americane din Afganistan: „Istoria va dovedi că decizia de a pleca a fost cea corectă”²³.

Ceea ce am prezentat, este o mostră dintr-un volumul ce va apărea sub egida Universității „Petre Andrei” din Iași.

Bibliografie

- BÖKE, Selçuk, „Türkiye, Afganistan hesabını iyi yapıyor”, în *Turkiye*, 23.07.2021.
- COVELLI, Eloisa, „Afghanistan: Biden rivendica il ritiro delle truppe Usa”, în *Euronews*, 17.08.2021.
- FILIU, Jean-Pierre, „L’Afghanistan va-t-il redevenir un sanctuaire du jihadisme international?”, în *Le Monde*, 25.07.2021.
- FILIU, Jean-Pierre, „Les talibans lancent la bataille pour l’opium en Afghanistan”, în *Le Monde*, 8.08.2021.
- GÜNCELLEME, Son, „Erdoğan: Afganistan konusunda ABD'ye 3 şartımız var”, în *Turkiye*, 20.07.2021.
- LNADLER, Mark, „Biden Rattles U.K. With His Afghanistan Policy”, în *The New York Times*, 18.08.2021.
- MERKEZI, Haber, „Taliban ile Afgan hükümeti anlaştı: Müzakereler hızlandırılacak”, în *Jeni Safak*, 19.07.2021.
- PAOLO, S., „Biden foi imprudente ao executar retirada do Afeganistão e insensível ante caos”, în *Folha*, 16.08.2021.

[presso-aeroporto-di-Kabul-91739c36-58fd-4a49-96c0-5e3590067c35.html?refresh_ce](https://www.ilssole24ore.com/art/stoltenberg-nato-senza-usa-l-unione-europea-non-sara-mai-grado-difendere-ue-AExhDle), accesat la data de 25.02.2022

²² Beda Romano, „Stoltenberg (Nato): «Senza gli Usa l’Unione europea non sarà mai in grado di difendere l’Europa»”, în *24 Mondo*, 25.08.2021, disponibil la <https://www.ilssole24ore.com/art/stoltenberg-nato-senza-usa-l-unione-europea-non-sara-mai-grado-difendere-ue-AExhDle>, accesat la data de 25.02.2022

²³ ***, „Biden: "Sull’Afghanistan la storia ci darà ragione””, în *Euronews*, 23.08.2021, disponibil la <https://it.euronews.com/2021/08/23/biden-sull-afghanistan-la-storia-ci-dara-ragione>, accesat la data de 24.02.2022

ROMANO, Beda, „Stoltenberg (Nato): «Senza gli Usa l'Unione europea non sarà mai in grado di difendere l'Europa»”, in *24 Mondo*, 25.08.2021.

SEZER, Kiyemet, „AB Afgan göçüne hazır olmalı”, in *Yeni Safak*, 19.08.2021.

***, „Afghanistan: Biden «ne regrette rien», la communauté internationale s'apprête à réagir”, in *Le Soir*, 17.08.2021.

***, „Afghanistan : fin d'un cycle de pourparlers à Doha, sans accord de cessez-le-feu”, in *France 24*, in data de 18.07.2021.

***, „Afghanistan: les troupes US et de l'Otan ont quitté la base aérienne de Bagram”, in *La libre*, 2.07.2021.

***, „Afghanistan, terrore all'aeroporto di Kabul. Esplosioni: decine di morti e feriti”, in *Rai News*, 26.08.2021.

***, „Αφγανιστάν: Το μυστικό των 3 τρις. δολαρίων πίσω από τη «φιλία» της Κίνας με τους Ταλιμπάν”, in *Money Review*, 17.08.2021

***, „Biden: "Sull'Afghanistan la storia ci darà ragione"”, in *Euronews*, 23.08.2021.

***, „Afghanistan: la Chine fustige la "terrible pagaille" laissée par les États-Unis”, in *La Libre*, 17.08.2021.

***, „La prima conferenza stampa dei taleban: non ci vendicheremo con nessuno. I diritti delle donne saranno tutelati dalla Sharia”, in *La Stampa*, 18.08.2021.

***, „Le président afghan Ashraf Ghani déplore le "brusque" retrait des États-Unis”, in *France 24*, 2.08.2021.

***, „U.S. Steps Up Planning for Emergency Afghan Evacuation”, in *The Wall Street Journal*, 02.07.2021.

***, „90% des frontières afghanes contrôlées par les talibans? «Un mensonge total» selon Kaboul”, in *Le Vif*, 23.07.2021.